ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Орхон аймгийн Ус цаг уур, орчны шинжилгээний төвийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ОРА-2024/121/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Орхон аймаг

2024 он

Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Ц.Нармандах
Утас: 70353088 Цахим хаяг: narmandakhts@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Буян-Ундрах
Утас: 70355805 Цахим хаяг: buyanundrakhb@audit.gov.mn

Аудитор: Г.Даваасүрэн
Утас: 70357855 Цахим хаяг: davaasureng@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
61033 Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум,
Урт булаг баг, Ханддоржийн
гудамж, Утас/Факс: 70359826
Цахим шуудан: orkhon@audit.gov.mn

2024.02.22 № 16

танай_____________-ны № _____________-т

УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН
ДАРГА С.ОТГОНБААТАР
ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Орхон аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Орхон аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Орхон аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний төв нь 2023 онд улсын төсвөөс 718,828.3 мянган төгрөгийн санхүүжилтээс 77,687.1 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж, төсвийг 11.7 хувиар хэмнэж, төсвийн гүйцэтгэл 89.3 хувьтай тайлагнагдсан байна. Төсвийг бодитой үндэслэлтэй төлөвлөж батлаагүйгээс туслах үйл ажиллагааны орлогыг 1,000.0 мянган төгрөгөөр батлаж, гүйцэтгэлээр 15,066.3 мянган төгрөгийн орлого олсон.

Аудитын гол асуудал

Засгийн газрын 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ны өдрийн 241 дүгээр тогтоолоор Төрийн албан хаагчийн цалинг нэмэгдүүлсэнтэй холбоотойгоор цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын зардал өмнөх оноос 61.9 хувиар өсөж, төсвийн хуваарийг 3 удаа өөрчлөн баталсан байна.

Засгийн газрын Төрийн албан хаагчийн цалинг нэмэгдүүлэх 241 дүгээр тогтоол, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны 2023 оны 07 дугаар сарын 27-ны

өдрийн А/264 дүгээр тушаалаар харьяа байгууллагуудын төрийн үйлчилгээний албан хаагчдын албан тушаалын цалинг дахин 20 хүртэл хувиар нэмэгдүүлж, 2023 оны 08 дугаар сараас олгож эхэлсэн.

Ус цаг уур орчны шинжилгээний газрын даргын 2023 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдрийн А/83 дугаар тушаалаар орон тооны хязгаарыг 23 байхаар баталсан боловч гүйцэтгэлээр 22 орон тоотой ажиллаж цалингийн зардлыг хэмнэж, оны эцэст Ус цаг уур орчны шинжилгээний газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/297 дугаар тушаалаар нэг сарын цалинтай тэнцэх хэмжээний урамшуулалд 23,991.7 мянган төгрөгийг зарцуулсан ч цалингийн зардлын хэмнэлт 49,903.5 мянган төгрөг байгаа нь төсвийг төлөвлөж, батлахдаа бодитой төлөвлөж, баталдаггүйтэй холбоотой байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 9 зорилт, 27 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр Ус цаг уур орчны шинжилгээний газрын даргатай байгуулж, хэрэгжилтийг 90.0 хувьтай үнэлсэн байна.

Тухайн аудитыг хийх явцад аудитын дүгнэлт, тайлантай холбогдуулан аудит гүйцэтгэж буй төрийн аудитын албан хаагчид аливаа этгээдийн нөлөөлөл, мэдээллийн нууцлал, ёс зүйтэй холбоотой холбогдох хуулийн дагуу мэдэгдлүүдийг гарган баталгаажуулсан болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.НАРМАНДАХ

ХОЁР. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**24,124,935.39**	**24,899,840.54**
335	**Бусад авлага**	00.00	705,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	00.00	705,000.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	24,124,935.39	24,194,840.54
351	**Түүхий эд материал**	11,547,938.39	10,137,190.54
35110	Тусгай зориулалттай материал	11,547,938.39	10,137,190.54
354	**Хангамжийн материал**	12,576,997.00	14,057,650.00
35410	Бичиг хэргийн материал	185,757.00	177,700.00
35420	Аж ахуйн материал	762,000.00	130,610.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	3,753,500.00	5,949,700.00
35470	Бусад хангамжийн материал	7,875,740.00	7,799,640.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**613,614,924.30**	**871,175,632.53**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	613,614,924.30	871,175,632.53
392	**Биет хөрөнгө**	194,120,757.58	451,727,299.09
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	166,416,361.06	166,416,361.06
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-60,956,000.12	-112,190,339.28
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	70,955,573.78	336,523,070.28
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-41,258,798.72	-50,636,727.68
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	139,090,242.35	196,548,601.97
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-86,166,796.46	-109,662,305.63
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	11,375,990.00	31,516,450.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-5,335,814.31	-6,787,811.63
393	**Биет бус хөрөнгө**	419,494,166.72	419,448,333.44
39301	Програм хангамж	935,000.00	935,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-705,833.28	-751,666.56
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	419,265,000.00	419,265,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**637,739,859.69**	**896,075,473.07**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**00.00**	**00.00**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**637,739,859.69**	**896,075,473.07**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	637,739,859.69	896,075,473.07
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	580,682,132.09	580,682,132.09
51101	Өмч: - төрийн	580,682,132.09	580,682,132.09
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	28,878,264.38	287,213,877.76
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	28,878,264.38	28,878,264.38
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	258,335,613.38
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	28,179,463.22	28,179,463.22
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**637,739,859.69**	**896,075,473.07**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**544,989,476.90**	**1,073,479,716.12**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**23,279,381.90**	**284,031,351.12**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	23,279,381.90	284,031,351.12
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,458,800.00	1,496,300.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,458,800.00	1,496,300.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**521,710,095.00**	**789,448,365.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	451,448,300.00	718,828,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	451,448,300.00	718,828,300.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	70,261,795.00	70,620,065.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,000,000.00	55,553,720.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	44,800,000.00	00.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	15,461,795.00	15,066,345.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**540,418,188.74**	**815,144,102.74**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**540,418,188.74**	**815,144,102.74**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	430,160,243.74	680,735,264.94
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	293,813,744.00	475,683,544.75
210101	Үндсэн цалин	205,716,485.00	270,998,863.01
210102	Нэмэгдэл	62,607,187.00	142,841,936.79
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	16,990,072.00	27,532,975.58
210104	Урамшуулал	8,500,000.00	34,309,769.37
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	36,763,369.00	58,558,667.91
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,103,000.00	40,090,527.87
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,956,400.00	4,776,434.69
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,275,724.64	3,821,267.87
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	553,826.76	893,427.76
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,874,417.60	8,977,009.72
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	8,384,841.00	12,714,637.14
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,408,500.00	7,091,063.18
210302	Түлш, халаалт	2,700,300.00	3,485,208.77
210303	Цэвэр, бохир ус	1,276,041.00	2,138,365.19
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	9,739,972.50	14,503,512.40
210401	Бичиг хэрэг	1,325,522.50	2,407,548.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4,628,500.00	4,471,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,954,000.00	2,113,206.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	150,000.00	285,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	907,950.00	1,292,690.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	774,000.00	3,933,468.40
2105	**Нормативт зардал**	1,392,406.00	954,300.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	639,800.00	954,300.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	22,891,652.15	20,294,789.45

210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	18,929,394.15	5,326,439.45
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	42,950.00	3,129,000.00
210604	Урсгал засвар	3,919,308.00	11,839,350.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	1,204,600.00	3,165,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,204,600.00	3,165,700.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	9,381,225.00	9,254,505.40
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,727,840.00	6,020,895.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,070,000.00	370,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	65,340.00	142,560.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	92,100.00	222,105.40
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	39,445.00	22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	103,200.00	193,645.00
210807	Газрын төлбөр	2,283,300.00	2,283,300.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	46,588,434.09	85,605,607.89
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	46,588,434.09	85,605,607.89
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	110,257,945.00	134,408,837.80
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	103,297,158.00	56,634,614.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	102,997,158.00	56,054,614.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	300,000.00	580,000.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	6,960,787.00	00.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	00.00	77,774,223.80
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	77,774,223.80
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**4,571,288.16**	**258,335,613.38**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**4,571,288.16**	**258,335,613.38**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**524,168,895.00**	**790,944,665.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**2,458,800.00**	**1,496,300.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	2,458,800.00	1,496,300.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	2,458,800.00	1,496,300.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,458,800.00	1,496,300.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**521,710,095.00**	**789,448,365.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	451,448,300.00	718,828,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	451,448,300.00	718,828,300.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	70,261,795.00	70,620,065.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,000,000.00	55,553,720.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	44,800,000.00	00.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	15,461,795.00	15,066,345.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**477,718,895.00**	**727,994,605.00**

21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**477,718,895.00**	**727,994,605.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**367,460,950.00**	**593,585,767.20**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	293,885,923.00	475,683,544.75
210101	Үндсэн цалин	205,788,664.00	270,998,863.01
210102	Нэмэгдэл	62,607,187.00	142,841,936.79
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	16,990,072.00	27,532,975.58
210104	Урамшуулал	8,500,000.00	34,309,769.37
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	36,739,847.00	58,558,667.91
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,129,200.00	40,090,527.87
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,956,400.00	4,776,434.69
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,275,724.64	3,821,267.87
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	553,826.76	893,427.76
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,824,695.60	8,977,009.72
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	8,384,841.00	12,714,637.14
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,408,500.00	7,091,063.18
210302	Түлш, халаалт	2,700,300.00	3,485,208.77
210303	Цэвэр, бохир ус	1,276,041.00	2,138,365.19
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	9,436,890.00	9,389,506.00
210401	Бичиг хэрэг	1,176,990.00	2,032,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4,528,900.00	4,351,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,954,000.00	2,113,206.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	150,000.00	285,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,627,000.00	607,700.00
2105	**Нормативт зардал**	2,192,106.00	3,609,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	664,406.00	3,000,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,439,500.00	609,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	6,125,518.00	21,194,206.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	867,360.00	8,753,156.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	261,050.00	553,100.00
210604	Урсгал засвар	4,997,108.00	11,887,950.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	1,204,600.00	3,165,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,204,600.00	3,165,700.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	9,491,225.00	9,270,505.40
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,837,840.00	6,020,895.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,070,000.00	370,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	65,340.00	142,560.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	92,100.00	222,105.40
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	39,445.00	22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	103,200.00	209,645.00
210807	Газрын төлбөр	2,283,300.00	2,283,300.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**110,257,945.00**	**134,408,837.80**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	103,297,158.00	56,634,614.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	102,997,158.00	56,054,614.00

213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	300,000.00	580,000.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	6,960,787.00	77,774,223.80
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,960,787.00	77,774,223.80
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**46,450,000.00**	**62,950,060.00**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**46,450,000.00**	**62,950,060.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**46,450,000.00**	**62,950,060.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	46,450,000.00	62,950,060.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	46,450,000.00	62,950,060.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**-46,450,000.00**	**-62,950,060.00**
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	**00.00**	**00.00**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	00.00	00.00
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	00.00	00.00
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	00.00	00.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	580,682,132.09	28,179,463.22	24,306,976.22	633,168,571.53
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**580,682,132.09**	**28,179,463.22**	**24,306,976.22**	633,168,571.53
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	4,571,288.16	4,571,288.16
C08	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**580,682,132.09**	**28,179,463.22**	**28,878,264.38**	637,739,859.69
D01	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**580,682,132.09**	**28,179,463.22**	**28,878,264.38**	637,739,859.69
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**580,682,132.09**	**28,179,463.22**	**28,878,264.38**	637,739,859.69
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	258,335,613.38	258,335,613.38
D09	**2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**580,682,132.09**	**28,179,463.22**	**287,213,877.76**	896,075,473.07

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	719,828,300.00	642,637,540.90
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	719,828,300.00	642,637,540.90
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	637,726,500.00	586,582,926.90
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	473,974,100.00	430,690,891.75
210101	Үндсэн цалин	287,222,600.00	270,998,863.01
210102	Нэмэгдэл	124,777,500.00	97,849,283.79
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	27,600,000.00	27,532,975.58
210104	Урамшуулал	34,374,000.00	34,309,769.37
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	59,626,100.00	53,005,756.19
210201	Тэтгэврийн даатгал	40,545,900.00	36,266,152.36
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,770,300.00	4,326,508.16
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,815,900.00	3,461,326.64
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	953,900.00	809,912.45

210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,540,100.00	8,141,856.58
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	12,837,100.00	12,709,971.96
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,109,500.00	7,091,063.18
210302	Түлш, халаалт	3,593,900.00	3,485,208.77
210303	Цэвэр, бохир ус	2,133,700.00	2,133,700.01
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	5,921,400.00	5,444,556.00
210401	Бичиг хэрэг	772,000.00	772,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,851,600.00	2,851,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,715,100.00	1,328,256.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	375,000.00	285,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	207,700.00	207,700.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	75,676,900.00	75,632,216.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	71,204,200.00	71,203,216.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	43,600.00	00.00
210604	Урсгал засвар	4,429,100.00	4,429,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	2,858,500.00	2,805,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,858,500.00	2,805,700.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	6,832,400.00	6,293,835.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,226,200.00	3,225,580.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	370,000.00	370,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	142,600.00	142,560.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	89,000.00	40,750.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	22,000.00	22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	453,300.00	209,645.00
210807	Газрын төлбөр	2,529,300.00	2,283,300.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	82101800.00	56054614.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	82,101,800.00	56,054,614.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	719,828,300.00	642,637,540.90
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	718,828,300.00	641,141,240.90
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	718,828,300.00	641,141,240.90
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	1,000,000.00	1,496,300.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000,000.00	1,496,300.00

ГУРАВ. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 23,330.0 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснээс аудитын явцад 23,330.0 мянган төгрөгийн алдааг залруулсан.

Залруулсан алдаа:

- Байгууллагын даргын 2023 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдрийн А/03 дугаар тушаалаар багаж хэмжил зүйн инженер өвчний улмаас нас барсан тул нэг сарын цалинтай тэнцэх хэмжээний тэтгэмжийг цалингийн зардлаас олгосныг завсрын аудитаар төсөвт буцаан төвлөрүүлж залруулсан.
- Байгууллагын даргын 2023 оны 07 дугаар сарын 17-ны өдрийн Б/24 дүгээр тушаалаар нягтлан бодогч ажлаас чөлөөлөгдсөн бол шинэ нягтлан бодогч нь 2023 дугаар сарын 07 дугаар сарын 18-ны өдрийн Б/25 тушаалаар томилогдсон байхад Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 12.2.2-д "эд хөрөнгө хариуцагч болон эд хөрөнгийн тооцоотой холбоотой ажилтан солигдох үед" гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй, эд хариуцагчийн тооллого хийж баримтжуулаагүй гэсэн зөвлөмж өгснийг оны эцсээр тооллого хийж хурлын тэмдэглэл хөтөлж, актлах хөрөнгийн жагсаалтыг Цаг уур орчны шинжилгээний газарт хүргүүлсэн байх тул хэрэгжсэнээр тооцож залруулсан алдаагаар бүртгэв.
- Аймгийн ИТХ-ын 11/04 дүгээр тогтоолоор баталсан орон нутгийн нэмэгдэл олгох байгууллагын нэрсэнд УЦУОШТ-ийг оруулаагүй тул аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/654 захирамжаар төсөвт зохицуулалт хийж 7, 8 ,9 дүгээр сарын нэмэгдлийг олгоход 22,500.0 мянган төгрөгийг орон нутгаас шийдвэрлэж санхүүжилт олгосон. Харин УЦУОШТ-ийн А/19 дүгээр тушаалаар орон нутгийн нэмэгдлийг олгохдоо харилцан адилгүй 30-44%-иар бодож олгосон нь хамт олны хурлын шийдвэргүй олгосонд завсрын аудитаар зөвлөмж өгснийг хэрэгжүүлсэн тул залруулсан алдаагаар тооцлоо.

Аудитаар нийт 82,242.2 мянган төгрөгийн зөрчил[2] илэрснээс, 80,754.6 мянган төгрөгийн зөрчил нь Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой материаллаг бус зөрчил бөгөөд 1,487.6 мянган төгрөгийг материаллаг зөрчилд 782.6 мянган төгрөгийн 2 төлбөрийн акт тогтоож, 705.0 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

- Илүү цагаар ажилласан талаарх нотлох баримтыг үндэслэлгүй иноптикийн инженерт 690.2 мянган төгрөгийн илүү цагийн хөлс олгосон, үр дүнгийн урамшууллыг 92.4 мянган төгрөгөөр илүү олгосон, нийт 782.6 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоов.

5.2 Албан шаардлага: Тайлант онд албан шаардлага хүргүүлээгүй болно.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. **Зардлын данстай холбоотой асуудал**

<u>*Илрүүлэлт*</u>: Худалдан авч орлогоор бүртгэсэн бараа, ажил үйлчилгээний тоо хэмжээ, үнийн дүнг цахим төлбөрийн баримтад нийт дүнгээр бүртгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.6-д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", Сангийн сайдын 347 дугаар тушаалаар баталсан "Өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагад нийтлэг хэрэглэгдэх анхан

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

шатны бүртгэлийн маягтыг нөхөх заавар"-ын 6 дах хэсгийн 5-д "Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм. Төлбөрийн баримтад борлуулагч, худалдан авагчийг таних тэмдэг, татвар төлөгчийн дугаар, төлбөр тооцоо хийгдсэн он, сар, өдөр, бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, код, тоо хэмжээ, үнэ, татварын дүнг тусгана. Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QR кодоор баталгаажуулах бөгөөд Монгол Улсын Стандарт MNS 6529:2015 “Татварын нэгдсэн системд ашиглах төлбөрийн баримтын ерөнхий шаардлага”-д заасан загварын дагуу бүртгэлийн машинаар хоёр хувь үйлдэнэ" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төлбөрийн баримтад барааны үнийн дүн, нэр төрлийг задалж бүртгэх.

2. **Зардлын данстай холбоотой асуудал**

Илрүүлэлт: Нэмэлт санхүүжилтийн данснаас 2023 оны 12 дугаар сарын 21-ны өдөр Тод өнгө ХХК-д мэдээллийн самбарын үнэ 705,000 төгрөг шилжүүлсэн боловч бараа материал бодитой ирээгүй байхад бичиг хэргийн бараа дансанд орлого авч зарлагадсан. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төсвийг зохистой удирдаж авлага өр төлбөр үүсгэхгүй байх

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

<u>ДӨРӨВ. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ</u>:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл /мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Байгууллагын даргын 2023 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдрийн А/03 дугаар тушаалаар багаж хэмжил зүйн инженер өвчний улмаас нас барсан тул нэг сарын цалинтай тэнцэх хэмжээний тэтгэмжийг цалингийн зардлаас олгосныг завсрын аудитаар төсөвт буцаан төвлөрүүлж залруулсан.	1	830.0					1	830.0				
Байгууллагын даргын 2023 оны 07 дугаар сарын 17-ны өдрийн Б/24 дүгээр тушаалаар нягтлан бодогч ажлаас чөлөөлөгдсөн бол шинэ нягтлан бодогч нь 2023 дугаар сарын 07 дугаар сарын 18-ны өдрийн Б/25 тушаалаар томилогдсон байхад Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйл. Хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллого 12.2.2-д "эд хөрөнгө хариуцагч болон эд хөрөнгийн тооцоотой холбоотой ажилтан солигдох үед" гэж заасныг хэрэгжүүлж, эд хариуцагчийн тооллого хийж баримтжуулаагүй гэсэн зөвлөмж өгснийг оны эцсээр тооллого хийж хурлын тэмдэглэл хөтөлж, актлах хөрөнгийн жагсаалтыг Цаг уур орчны шинжилгээний газарт хүргүүлсэн байх тул хэрэгжсэнээр тооцож залруулсан алдаагаар бүртгэв.	1						1					
Аймгийн ИТХ-ын 11/04 дүгээр тогтоолоор батлагдсан орон нутгийн нэмэгдэл олгох байгууллагын нэрсэд УЦУОШТ-ийг оруулаагүй тул аймгийн засаг даргын 2023 оны А/654 захирамжаар төсөвт зохицуулалт хийж 7,8,9 дүгээр сарын нэмэгдлийг олгоход 22,500.0 мянган төгрөгийг орон нутгаас шийдвэрлэж санхүүжилт олгосон. Харин УЦУОШТ-ийн А/19 дүгээр тушаалаар орон нутгийн нэмэгдлийг олгохдоо харилцан адилгүй 30-44%-иар бодож олгосон нь хамт олны хурлын шийдвэргүй олгосонд завсрын аудитаар зөвлөмж өгснийг хэрэгжүүлсэн тул залруулсан алдаагаар тооцлоо	1	22,500.0					1	22,500.0				
Дүн	3	23,330.0					3	23,330.0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Илүү цагаар ажилласан талаарх нотлох баримтыг үндэслэлгүй иноптикийн инженерт 54 цагийн илүү цаг 1,007,290 төгрөг олгож, 690,180 төгрөг илүү олгосон.	1	690.2	1	690.2	-	-			-	-	-	-
Ус цаг уур орчны шинжилгээний газрын даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/267 дугаар тушаалаар Орхон аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний төвийн даргын 2023 оны 3,4-р улирлын үр дүнг үндсэн цалингийн 90 хувиар бодож олгох шийдвэр ирсэн байтал урамшууллыг бодож олгохдоо 95.7 хувиар бодож 92,408 төгрөг илүү олгосон тус тус төлбөрийн акт тогтоов.	1	92.4	1	92.4	-	-			-	-	-	-
Худалдан авч орлогоор бүртгэсэн бараа, ажил үйлчилгээний тоо хэмжээ, үнийн дүнг цахим төлбөрийн баримтад нийт дүнгээр бүртгэсэн байна.	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Нэмэлт санхүүжилтийн данснаас 2023 оны 12 дугаар сарын 21-ны өдөр Тод өнгө ХХК-д мэдээллийн самбарын үнэ 705,000 төгрөг шилжүүлсэн боловч бараа материал бодитой ирээгүй байхад бичиг хэргийн бараа дансанд орлого авч зарлагадсан	1	705.0	-	-	-	-	1	705.0	-	-	-	-
Дүн	**4**	**1,487.6**	**2**	**782.6**	**-**	**-**	**2**	**705.0**	**-**	**-**	**-**	**-**

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								

Тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 159 талбарын мэдээллийг хугацаанд мэдээлсэн байна. Харин төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулахтай холбоотой 80,754.6 мянган төгрөгийн 10 мэдээллийг мэдээлээгүй байна.	1	80,754.6					1	80,754.6
Дүн	1	80,754.6					1	80,754.6
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	1	80,754.6					1	80,754.6